

ยื้อแล้วยังไงต่อ ถ้าลูกไว้วายมากจะทำอย่างไร

คลินิกพัฒนาการเด็ก

สถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว มหาวิทยาลัยมหิดล

“ยื้อ ตื้อ แกล้งทำเป็นงง” เป็นเทคนิคที่แนะนำให้ใช้ในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กที่อยู่ในระดับ ๓ (สื่อด้วยภาษากาย) และ พัฒนาการระดับ ๔ (สื่อสารเพื่อแก้ปัญหา) ปัญหาที่พบบ่อยที่คุณพ่อคุณแม่เมื่อใหม่มีคำถาม คือ ยื้อแล้วจะให้ตอนไหน ยื้อแล้วทำอย่างไรต่อ แล้วถ้าลูกร้องไว้วายมากจะทำอย่างไร จะให้ขจัดใจเด็กวันแบบนี้หรือ เด็กก็ได้แต่ร้องไห้ไว้วายทั้งวันแน่ๆ

เวลาที่เด็กกำลังอยากได้อะไรมากๆ เป็นช่วงเวลาที่ดีที่สุดในการเพิ่มจำนวนรอบในการสื่อสาร ได้ตอบกลับไป การกระทำ คำพูด การแสดงออกทั้ง สีหน้า ท่าทาง และอารมณ์ของเด็กจะมีความหมายชัดเจน โดยมีจุดประสงค์เพื่อสื่อสารให้ได้สิ่งที่ต้องการ ไม่สะเปะสะปะ ความเป็นตัวตนจะชัดเจน

การรู้จักสังเกตการโต้ตอบผ่านทางภาษากายของลูกอย่างละเอียดมีความสำคัญ ทำให้คุณพ่อคุณแม่มีกำลังใจในการทนต่อการยื้อและเสียงร้องของลูกได้อย่างเข้าใจมากยิ่งขึ้น

ตัวอย่างการ “ตื้อ” หรือ “ยื้อ” และการสังเกตภาษาท่าทางของลูก

น้องนัทยังพูดไม่ได้ วันนี้น้องนัทอยากเอานมที่อยู่ในตู้เย็น

น้องนัท ทูบประตูดูตู้เย็น

แม่ (รู้ว่าลูกต้องการนม แต่ต้องการให้ลูกสื่อสารโต้ตอบได้นานขึ้น)

หิวน้ำหรือลูก?

น้องนัท มองแม่ แล้วทูบตู้เย็นอีก

แม่ จะเอาน้ำใช้ไหม (มองหน้าน้องนัท ยกแก้วน้ำ ทำท่าคั้นน้ำให้ลูกดูด้วย)

น้องนัท กระพือเท้าแล้วทูบประตูดูตู้เย็นแรงขึ้นอีก (น้องนัทได้ตอบคำถามคุณแม่แล้วตามวิธีของนัท, ตอบกลับอีก ๑ รอบ)

แม่ จะเอานมหรือ

น้องนัท กรีดร้อง แสดงความโกรธและไม่พอใจอย่างมาก (นัทตอบกลับอีก ๑ รอบ)

แม่ ไม่เอานมใช้ไหม

น้องนัท โกรธมาก ทูบประตูดูตู้เย็นหลายๆครั้งแล้วร้องไห้ (ตอบกลับอีก ๑ รอบและแสดงอารมณ์โกรธไม่พอใจอย่างชัดเจน)

แม่ ไหนที่บอกแม่ได้ไหมจะเอาอะไร (แม่ทำท่ายกนิ้วชี้ให้ดู)

น้องนัท พยักหน้าแล้วร้องคราง (ตอบกลับอีก ๑ รอบ)

แม่ (เปิดประตูดูตู้เย็น) ไหน จะเอาอะไร

น้องนัท ชีไปที่นม (ตอบกลับอีก ๑ รอบ)

แม่ **อ้อ** น้ทอยากเอานม

น้องนัท กระโดดขึ้นลง แสดงอาการดีใจ (ตอบกลับอีก ๑ รอบ)

แม่ **ไอ้ จะเอานมนี้เอง** (คุณแม่ก้มลงกอดน้องนัท) **คุณแม่เอานมให้นะค่ะ** (*เอื้อมหยิบนมจากตู้เย็นแล้วส่งให้น้องนัท*)

น้องนัท (ส่งเสียง) น น น

แม่ **นม นม นม**ของน้องนัท **น้องนัทเอานม**

น้องนัท **นะ นะ** (ตอบกลับอีก ๑ รอบ)

แม่ **นั่งลง กอดและหอมแก้มน้องนัท**

จุดสำคัญ คือพยายามให้จำนวนรอบของการสื่อสารมากขึ้น เด็กจะตอบเป็นภาษากาย ซึ่งคุณพ่อคุณแม่ต้องมองให้ออกว่าเป็นการตอบ เป็นการสื่อสารตามวิธีการของเด็ก

- น้องนัทสื่อสารได้นานขึ้น (*ต้องสื่อสารเกือบ ๑๐ รอบจึงจะได้นม*)
- น้องนัทใช้ภาษาท่าทางที่ชัดเจนในการสื่อสาร และยังได้ฝึกการแสดงออกทางอารมณ์ให้มีความชัดเจนมากขึ้น
- ความสัมพันธ์ระหว่างคุณแลลูกจะแน่นแฟ้นมากขึ้น *เป็นการฝึกการมีปฏิสัมพันธ์กับคนในทุกอารมณ์* เช่น อารมณ์หงุดหงิด ไม่พอใจ ซึ่งเปลี่ยนไปจากแต่ก่อนเด็กอาจจะหลบไป หรือเปลี่ยนใจไม่เอาของชิ้นนั้น

ตัวอย่างเพิ่มเติม

- น้องนัทจะเอาลูกบอล คุณแม่ถามน้องนัทโดยยกลูกบอลให้ดูแล้วพูดพร้อมแสดงสีหน้าท่าทาง **“จะเอาลูกบอลเธอ”** คุณแม่ชี้ไปที่ตุ๊กตา **“เอาตุ๊กตาดีกว่านะ”** ส่งตุ๊กตาให้น้องนัท *น้องนัทอาจจะส่งเสียง แสดงความโกรธ และต้องพยายามสื่อสารมากกว่า ๑๐-๒๐ รอบ* เพื่อจะแสดงความชัดเจนว่าจะเอาลูกบอล จนสุดท้ายยอมให้เด็กได้ในสิ่งที่ต้องการ **“อ้อ น้ทจะเอาลูกบอล อะ เอาไปเลย เฮ้ !!!!”** คุณแม่โยนลูกบอลแล้วเล่นบอลกับน้องนัทต่ออย่างสนุกสนาน **“เอาสิ เอากลูกนี้ด้วยไหม”** คุณแม่ยกลูกบอลอีกลูกให้ให้น้องนัทดู
.....
- น้องหน้อยกำลังนั่งกินข้าวที่โต๊ะและทำท่าจะลุกออกจากเก้าอี้ คุณแม่ก้มไปโฉบให้หน้อยยกลง แล้วทำหน้าที่กำลังทำเป็นง คุณแม่ยกแก้วนมและขนมขึ้นมาถาม **“จะเอานมเธอ”** **“อ้อ จะเอานมใช้ไหม”** *น้องหน้อยร้องปฏิเสธ แสดงท่าไม้เอาทุกอย่างและพยายามจะลุกออกไปจากเก้าอี้* คุณแม่ถามต่อพร้อมทั้งชี้มือชี้ตาม **“จะนั่ง” (ชี้ที่เก้าอี้) หรือ “จะลง” (ชี้ไปที่พื้น)** เมื่อฮือไปมาได้สักหลายรอบ คุณแม่อาจพูดต่อ **“ยังลงไม่ได้” (ทำท่าส่ายมือตาม) “ยังไม่เสร็จ ยังไม่เสร็จ”** สุดท้ายน้องหน้อยก็คงต้องฮือจะลงให้ได้ แต่ *อย่างน้อยก่อนที่จะลง น้องหน้อยก็ได้สื่อสารโต้ตอบกลับไปกลับมาอีกมากกว่า ๑๐-๒๐ รอบแล้ว*

- ถ้าเด็กต้องการของเล่นที่อยู่บนชั้นแล้วหยิบไม่ถึง อย่าหยิบให้เด็กเอง *คุณอาจแก้งทำเป็นมัว หรือเก้อ* ให้เด็กปีนตัวคุณขึ้นไปหยิบ *พยายามให้เด็กสื่อสารบอกว่าจะเอาอะไร (ให้เด็กชี้ หรือพูด) โดยคุณทำเป็นไม่เข้าใจหรือพาไปผิดที่ ผิดตัว* เมื่อไปถึงตู้ที่ถูกต้องแล้ว อย่ายกตัวอุ้มเด็กให้สูงจนเด็กหยิบได้ *ให้เด็กแสดงท่าทางหรือพูดบอกเพื่อให้คุณยกตัวเด็กให้สูงขึ้น* เมื่อเด็กได้ของเล่นแล้ว “สิม” ที่จะให้เด็กลง ให้เด็กสื่อสารให้ได้ว่าจะลง
- เด็กชอบเล่นขี่ม้า *ให้เด็กเป็นคนชี้ว่าทางว่าจะไปทางไหน* ให้เด็กบอกว่าจะไปเร็วหรือไปช้าๆ
- น้องแก้มจะออกนอกห้อง เดินไปงูมมือแม่มาแล้วเอามือแม่จับที่ลูกบิดประตู *คุณแม่แก้งทำท่าทาง มองหน้าน้องแก้ม หมุนบิดด้าม เปิดไม่ออก หรือทำเป็นเคาะประตู ทำเป็นเรียกให้คนอื่นมาเปิดประตู หรือทำเป็นส่งกุญแจให้น้องแก้ม* น้องแก้มร้องและทำท่าแสดงความโกรธและไม่พอใจ (เป็นสิ่งที่ดีมาก เพราะ สิ่งที่เราต้องการเห็น คือ ในขณะที่โกรธก็ยังพยายามสื่อสาร ทำท่าทาง ว่าจะเปิด เช่น ร้องโวยวายไปด้วย ทูบประตูไปด้วย แต่ก็ยังขี้อายพยายามอยู่ ไม่หลบหนีไปไหน ความเป็นตัวตนของเด็กจะชัดเจนขึ้นและจะแสดงอารมณ์ได้ชัดเจนมากขึ้น)

เด็กที่เพิ่งเริ่มฝึกด้วยวิธี “**ฮือ ตื้อ แก้งทำเป็นง**” ใหม่ๆ จะไม่ชินกับการพยายามแก้ปัญหาหรือไม่ชินกับการต้องพยายามที่จะสื่อสาร เด็กมักจะร้อง *ลงไปนอนดิ้นกับพื้น* พ่อแม่ก็จะทำใจไม่ได้และต้องยอมให้ทันที การแก้ปัญหาเมื่อเด็กแสดงออกทางอารมณ์รุนแรงเมื่อถูกขัดใจ คือ พ่อแม่ต้องทำใจให้ได้ก่อนว่า เรากำลังฝึกให้ลูก รู้จักการแก้ปัญหา รู้จักคิด รู้จักสื่อสาร โดย *ปล่อยให้ลูกร้องแสดงอารมณ์สักพัก แล้วจึงค่อยเข้าไปโอบี้อบให้เด็กค่อยๆสงบลง* สุดท้ายก็พยายามมาค่อยๆช่วยกันเปิดประตูอีกครั้ง *คราวนี้คุณแม่ก็ลองบิดประตูไปมาแล้วก็เปิดได้ “เฮ้ เปิดได้แล้ว”* (การพูดพยายามแสดงอารมณ์เสมอ)

ทุกสถานการณ์ในชีวิตประจำวัน เช่น แต่งตัว อาบน้ำ กินข้าว แปรงฟัน เข้านอน เตรียมตัวออกนอกบ้าน สามารถใช้เป็นเวทีในการฝึกส่งเสริมพัฒนาการเพื่อฝึกการฮือ ต่อรองได้เสมอ คุณพ่อคุณแม่ควรมีการวางแผนล่วงหน้าเพื่อหาช่วงเวลาที่สามารถใช้กิจกรรมในชีวิตประจำวันเป็นโอกาสในการส่งเสริมพัฒนาการ

สิ่งที่คุณพ่อคุณแม่กลัว คือ กลัวว่าการฝึกด้วยวิธีนี้จะทำให้เด็กเป็นคนอารมณ์รุนแรง มีนิสัยก้าวร้าว หรือจะทำให้ลูกไม่รัก แต่ตรงกันข้ามการมีปฏิสัมพันธ์จะแน่นแฟ้นมากขึ้น เด็กจะเรียนรู้ที่จะมีปฏิสัมพันธ์กับคนและเรียนรู้ที่จะได้ตอบโต้กลับซึ่งและหลากหลายอารมณ์มากขึ้น เด็กจะได้มีโอกาสฝึกคิดแก้ปัญหาเพื่อให้ได้สิ่งที่ต้องการ โดยเปลี่ยนจากพฤติกรรมโวยวายที่ดูเหมือนก้าวร้าวรุนแรงเป็น การพยายามสื่อสารด้วยวิธีของเด็กเอง เริ่มเรียนรู้ที่จะใช้ภาษาท่าทางและต่อมาเริ่มเรียนรู้ที่จะใช้คำพูด

แนวทางการฝึกโดยเทคนิคนี้จึงควรทำในทุกจังหวะที่มีโอกาส เป็นการสะสมทีละเล็กละน้อย ความยืดหยุ่นในการต่อรองแต่ละครั้งอาจแตกต่างกันออกไป เช่น ต่อรองจะเอานมได้ ๘ - ๑๐ รอบ ต่อรองจะออกข้างนอกได้ ๑๐-๑๕ รอบ ต่อรองจะกินนมได้อีก ๑๕-๒๐ รอบ แต่ละสถานการณ์ขึ้นกับอารมณ์ของเด็ก ความอยากที่

มากหรือน้อย และความทนได้ของพ่อแม่ในแต่ละขณะนั้น เด็กที่ได้รับการฝึกอย่างต่อเนื่องจะค่อยๆเพิ่มความสามารถในการสื่อสารโต้ตอบกลับไปมาจนสามารถทำได้อย่างเป็นอัตโนมัติ ไม่มีการหลบหนี ไม่ร้องไห้ว้าวาย ความโกรธ ความไม่พอใจของเด็กเมื่อถูกขัดใจจะค่อยๆน้อยลง สามารถทนต่ออารมณ์ต่างๆได้มากขึ้นและนานขึ้น สิ่งสำคัญ คือ พ่อแม่ต้องโต้ตอบกับเด็กด้วยท่าทีเล่นๆ ภายใต้อ่อนโยน ความอบอุ่น ความรักและความเข้าใจอย่างสม่ำเสมอ ในทุกจังหวะและโอกาส

อ้างอิง

- Greenspan, S. Wieder, S. 1998. *The Child with Special Needs: Encouraging Intellectual and Emotional Growth*. United States of America: DA Capo Press.
- พุทธิตา. 2550. *ก้าวไปกับลูกออทิสติก*. กรุงเทพฯ: แสบซี่ แฟมิลี่.
- พุทธิตา. 2550. *บูรณาการ...เพื่อลูกออทิสติก*. กรุงเทพฯ: แสบซี่ แฟมิลี่.